

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 2Sžr/1/2020
Identifikačné číslo spisu: 5016200451
Dátum vydania rozhodnutia: 29. marca 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Benczová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:5016200451.3

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Benczovej a členiek senátu Mgr. Kristíny Babiakovej a JUDr. Zuzany Šabovej, PhD., v právnej veci navrhovateľiek: 1/ G. F., N.. O., Q.. XX.XX.XXXX, U. Ž., J. N. Č.. XXXX/XX, 2/ J. D., N.. O., Q.. XX.XX.XXXX, U. Ž., W. Č.. XXXX/XX, obidve právne zastúpené advokátskou kanceláriou JUDr. Rojko s.r.o., so sídlom Železničná 90/12, Považská Bystrica, proti odporcovi: Okresný úrad Žilina, pozemkový a lesný odbor, so sídlom Vysokoškolákov 8556/33B, Žilina, za účasti účastníkov konania: 1/ Žilinská univerzita v Žiline, Univerzitná č. 8215/1 Žilina, 2/ Slovenský pozemkový fond, Regionálny odbor Žilina, Sad SNP č. 667/10, Žilina, 3/ J. O., N.. H., Q.. XX.XX.XXXX, U. E., X. Č.. XXX/XX, v konaní o opravnom prostriedku navrhovateľiek 1/, 2/ proti rozhodnutiu odporcu č. k. OU-ZA-PLO-2016/000862-076 z 9. februára 2016, o odvolaní navrhovateľiek 1/, 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 22Sp/37/2016-101 z 10. decembra 2019, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 22Sp/37/2016-101 z 10. decembra 2019 p o t v r d z u j e.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

O d ô v o d n e n i e

I.

Rozhodnutie odporcu, pôvodné rozhodnutie správneho súdu a rozhodnutie Najvyššieho súdu SR

1. Napadnutým rozhodnutím č. k. OU-ZA-PLO-2016/000862-076 zo dňa 09.02.2016 odporca rozhodol tak, že navrhovateľke J. O. - právnej nástupkyňi A. O., M. XX.XX.XXXX, ktorá bola oprávnenou osobou podľa § 4 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o pôde“), pôvodnou podielovou spoluvlastníčkou vyvlastneného pozemku - komasovanej p. č. 5055 v kat. úz. Ž. vyvlastnený rozhodnutím č. Výst.: 3507/1966-334 zo dňa 03.07.1967, pri ktorej bola splnená podmienka uvedená v § 6 ods. 1 písm. p) Zákona o pôde, t. j. pozemok bol prevzatý bez právneho dôvodu a išlo o pôdu, ktorá spadá pod rozsah pôsobnosti Zákona o pôde, z dôvodu

existencie zákonných prekážok uvedených v § 11 ods. 1 písm. d) Zákona o pôde nemohol tento pozemok vydať do vlastníctva. Preto majú právni nástupcovia po J. O., ktorá počas konania XX.XX.XXXX zomrela a právna nástupkyňa po R. O., ktorý počas konania zomrel XX.XX.XXXX, právo na náhradu v zmysle § 11 ods. 2 Zákona o pôde v nasledovných podieloch: G. F., N.. O. v podiele 1/18 z časti komasovanej - katastrálnej parcely č. 5055 v kat. úz. Ž. roľa o výmere 599 m², J. D., N.. O. v podiele 1/18 z časti komasovanej - katastrálnej p. č. 5055 v kat. úz. Ž. roľa o výmere 599 m², obidve ako dcéry pôvodnej vlastníčky podľa 21D 724/2004-33. Ďalej J. O., N.. H. v podiele 1/18 z časti komasovanej - katastrálnej p. č. 5055 v kat. úz. Ž. roľa o výmere 599 m² ako manželka syna pôvodnej vlastníčky na základe 21D 724/2004-33, 7D 158/2012. Podľa súčasného stavu ide o CKN p. č. 5059/2, 5059/58, 4955/26 a 5059/57 v kat. úz. Ž. evidované na LV č. XXX pre vlastníka Žilinskú univerzitu v Žiline.

2. V odôvodnení odporca uviedol, že vyvlastňovacím rozhodnutím z 03.07.1967 došlo v súvislosti s výstavbou areálu Vysoké školy dopravnej v Žiline pod položkou 7 k vyvlastneniu vložky č. 976, 85 radové č. 1, miestne č. 2061, 2062 rovnajúca sa katastrálnej p. č. 5055 a 5056 roľa Veľké diely vo výmere 5324 m² a lúka vo výmere 2439 m². Bola vyvlastnená celá roľa a celá lúka o výmere 7763 m². Ako spoluvlastníci boli označení K.E. N., R. O., G. O., J. O. (t. j. štyria spoluvlastníci). O náhrade bolo rozhodnuté rozhodnutím zo dňa 09.02.1968 v prospech uvedených spoluvlastníkov. Vyvlastňujúci orgán zrejme vychádzal pri označení pôvodných vlastníkov pozemkov z údajov v PK vložkách č. 976 a 85, aj keď už reálne platil komasačný stav a ako vlastníci mali byť uvedení vlastníci z komasačného hárku č. 0390 a to vdovec A. O., vdova G. O., N.. Ď., R. O., K. O., J. O., H. O. T. A. (t. j. šiesti spoluvlastníci), resp. ich právni nástupcovia. Keďže A. O. M. XX.XX.XXXX a ani jeho právna nástupkyňa manželka J. O., ktorá dedila na základe D 1140/63 poľnohospodárky podnik neboli zaradení medzi spoluvlastníkov vyvlastňovaných pozemkov a nebolo voči nim vedené ani vyvlastňovacie konanie, došlo k prevzatiu nehnuteľnosti bez právneho dôvodu v zmysle § 6 ods. 1 písm. p) Zákona o pôde. Pri určení výšky podielu pre navrhovateľov vychádzal správny orgán z toho, že v komasačnom hárku č. 0390 boli uvedení šiesti vyššie uvedení spoluvlastníci bez uvedenia konkrétnych podielov pripadajúcich na nich a preto s poukazom na § 137 Občianskeho zákonníka vychádzal z toho, že ich podiely sú rovnaké. Z toho vychádza pre A. O. podiel 1/6. Po smrti A. O. došlo k rozdeleniu jeho majetku v prospech zákonných dedičov, avšak na základe dedičskej dohody dedila poľnohospodársky podnik manželka J. O., N.. W. s tým, že pozemková kniha nie je v súlade so skutočným stavom. Keďže J. O. dedila poľnohospodársky podnik, vychádzal správny orgán z toho, že v podstate dedila celý podiel A. O. z komasačného hárku č. 0390, aj keď to v dedičstve nebolo konkrétne uvedené. Pôvodnou podielovou spoluvlastníčkou pozemkov teda bola J. O. v podiele 1/6. Keďže táto zomrela v priebehu správneho konania bez zanechania závetu, zákonnými dedičmi sa stali jej tri deti G. F., R. O. G. J. D.. V dedičstve nebol reštitučný nárok prejednaný, a preto správny orgán vychádzal z toho, že podiely pripadajúce na nich sú rovnaké, teda 1/18 k celku. R. O. zomrel v priebehu správneho konania a podľa osvedčenia o dedičstve 7D 158/2012 nadobudla právo k reštitučnému nároku jeho manželka J. O., N.. H.. Nakoľko časť komasovanej parcely č. 5055, ku ktorej sa priznáva právo na náhradu, je súčasťou C-KN p. č. 5059/2, 5059/58 a 5059/27 a 4955/26, všetko zastavané plochy, nemožno vydať do vlastníctva vlastníkov tieto pozemky pre zákonnú prekážku uvedenú v § 11 ods. 1 písm. d) Zákona o pôde, bolo rozhodnuté o náhrade.

3. Proti tomuto rozhodnutiu podali odvolanie navrhovateľky v rade 1/ a 2/ a namietali priznanie nároku v podiele 1/18 u každej. V skutočnosti pôvodná výmera p. č. 5055 predstavovala 5024 m² a ich právny predchodca bol v komasačných výpisoch evidovaný ako spoluvlastník v podiele 1/2, resp. vyvlastňovacie rozhodnutia, prípadne vyvlastňovacie náhrady podľa vtedy platných predpisov, boli ich právnenému predchodcovi A. O. uhrádzané v rozsahu 1/2 a to aj v prípade, ak na komasačnom hárku neboli podiely vyznačené. Preto je potrebné vychádzať zo všetkej dokumentácie, ktorá práve pri týchto vyvlastňovacích konaniach preukazuje nimi uvádzaný podiel. Poukázali ďalej na § 4a ods. 2 Zákona o pôde, § 11 ods. 1 písm. d) cit. zákona a § 21 cit. zákona. Tieto ustanovenia sa dotýkajú aj prípadného zvyšku výmery, preto napadnuté rozhodnutie považujú za nesprávne.

4. Krajský súd v Žiline (ďalej aj ako „správny súd“) rozsudkom č. k. 22Sp/37/2016-22 zo dňa 26. augusta 2016 zrušil napadnuté rozhodnutie odporcu podľa § 250j ods. 2 písm. a) O.s.p. a vec mu vrátil

na ďalšie konanie. Vyhodnotením viacerých dôkazov mal za preukázané, že právny predchodca navrhovateľiek A. O. bol podielovým spoluvlastníkom komasovaných parcel 5055 a 5056 v 1/2 a nie v 1/6 ako to ustálil správny orgán. Aj keď v komasačnom hárku 0390 nie je uvedený konkrétny podiel A. O., z dôkazov zhromaždených v administratívnom spise sa javí, že bol vlastníkom v 1/2. Ide najmä o pozemkocnižné vložky č. 85 a 976 v kat. úz. Ž., z ktorých vyplýva, že A. O. vlastnil tam uvedené parcely v 1/2 a zmluvu o kúpe a del'be zo dňa 30.09.1955, ktorá síce sa týkala parcel 4327 a 4326, avšak aj tieto parcely boli komasované rovnako ako komasovaná parcela 5055 a 5056 a napriek tomu v tejto zmluve A. O. vystupoval ako ich vlastník v 1/2. Za nedôvodnú považoval námietku navrhovateľiek, že podľa § 21 zákona o pôde by im mal byť priznaný aj prípadný zvyšok výmery odňatých parcel, pretože ostatní spoluvlastníci si reštitučný nárok neuplatnili.

5. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie odporca a namietal záver súdu ohľadne spoluvlastníckeho podielu A. O. na komasovaných parcelách 5055 a 5056 v 1/2. Poukázal na to, že v PK vložkách č. 85 a 976 síce vystupoval A. O. v 1/2, ale už 05.12.1946 bol vykonaný zápis vlastníckeho práva týkajúci sa jeho podielu na manželov S. G. M. F.. Rozporoval tiež vyhodnotenie zmluvy o kúpe a del'be zo dňa 14.10.1955, podľa ktorej nemožno dospieť k záveru, že A. O. sa cítil byť vlastníkom týchto komasovaných parcel, ale len k záveru, že sa cítil byť vlastníkom komasovaných parcel č. 4326 a 4327 v 1/2. V doplnení odvolania poukázal na rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 7C/114/2002-278 z 19.02.2009 a Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co/222/2009 zo dňa 16.12.2009. Z týchto rozsudkov jednoznačne vyplýva, že spoluvlastníkmi komasovaných parcel 5055 a 5056 v čase ich vyvlastnenia boli aj A. O. v 1/6 a H. O. v 1/6.

6. O odvolaní odporcu rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 2Sžr/171/2016 zo dňa 26. septembra 2019 tak, že rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedol, že krajský súd vyslovil zásadný právny záver vo vzťahu k skutočnostiam preukazujúcim odlišnú výšku spoluvlastníckeho podielu pôvodného vlastníka bez toho, aby odôvodnil neakceptovateľnosť záverov odporcu v tejto otázke, pričom svoje rozhodnutie bez bližšieho vysvetlenia oprel o vyhodnotenie iba časti relevantných skutočností a dôkazov v administratívnom spise. Nezohľadnil, že podľa rozhodnutia o vyvlastnení č. Výst.: 3507/1966-334 z 03.07.1967 nebol A. O. uvedený ako spoluvlastník, nebol zohľadnený zápis v pozemkocnižných vložkách č. 85 a 976 zo dňa 05.12.1946 o prevode vlastníckeho práva A. O. na manželov S. G. M. F., krajský súd sa nevysporiadal s otázkou, z akého dôvodu zápis v súvislosti so zmluvou o kúpe a del'be zo dňa 14.10.1955 považoval bez ohľadu na vyššie uvedené za dostatočný podklad pre záver o výške podielov A. O. ku komasovaným parcelám 5055 a 5056. Krajský súd nevyhodnotil s ohľadom na historické súvislosti dôvodnosť „vynechania“ spoluvlastníka H. O. vo A. a nerefletoval výsledky všeobecnej komasácie v katastrálnom území Ž. obvody I - VII, kde na základe rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne došlo k nadobudnutiu vlastníctva v rozsahu autentifikovaného komasačného stavu. Je tiež potrebné pri aplikácii § 21 zákona o pôde odôvodniť, že použitý doslovný výklad zákona je primeraný a ústavne konformný. Krajský súd sa nevysporiadal tiež s existenciou a závermi vecne súvisiaceho rozsudku OS Žilina č. k. 7C/14/2002-278 z 19.02.2019 v spojení s odvolacím rozsudkom.

II.

Napadnuté rozhodnutie správneho súdu a odvolanie navrhovateľiek

7. Krajský súd v Žiline preskúmal opätovne napadnuté rozhodnutie po vrátení veci odvolacím súdom podľa § 250l a nasl. O.s.p. v spojení s § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (SSP) v medziach odvolacích bodov (§ 250h ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p.), pričom v zmysle záväzného právneho názoru odvolacieho súdu sa sústredil na zodpovedanie otázok nastolených odvolacím súdom. Zistil, že napadnuté rozhodnutie je zákonné a preto ho potvrdil podľa § 250q ods. 3 O.s.p.

8. Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Podľa § 250l ods. 1 O.s.p. podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

9. Správny súd vychádzal z administratívneho spisu, z ktorého vyplýva, že v pozemnoknižnej vložke č. 976, k. ú. Ž. sa viedlo parc. č. 2061 a pod B 24 sa viedlo vlastníctvo v prospech A. O. v 2/4-ách, R. O. v 1/4-ne a J.. G., N.. Ď. v 1/4-ne na základe kúpnopredajnej zmluvy z 20.01.1944. Pod B 25 sa vkladá vlastnícke právo na 2/4-ny A. O. v prospech S. F. na 1/4-nu a M. F., N.. R. na 1/4-nu na základe kúpnej zmluvy z 26.11.1946. Pod B 29 sa na 1/4-nu S. F. vkladá vlastnícke právo titulom prepadnutia majetku na Československý štát. Pod B 31 sa na polovicu Československého štátu a M. F. podľa výnosu o určení rozsahu znárodnenia z 03.01.1955 vložilo vlastnícke právo na Československý štát - Makyta odevný závod, n.p. v Púchove. V pozemnoknižnej vložke č. 85, k. ú. Ž. sa viedlo parc. č. 2062 a pod B 7 sa viedlo vlastníctvo v prospech A. O. v 2/4-ách, R. O. v 1/4-ne a J.. G., N.. Ď. v 1/4-ne na základe kúpnopredajnej zmluvy z 20.1.1944. Pod B 8 sa vkladá vlastnícke právo na 2/4-ny A. O. v prospech S. F. na 1/4-nu a M. F., N.. R.Á. na 1/4-nu na základe kúpnej zmluvy z 26.11.1946. Pod B 12 sa na 1/4-nu S. F. vkladá vlastnícke právo titulom prepadnutia majetku na Československý štát. Pod B 14 sa na polovicu Československého štátu a M. F. podľa výnosu o určení rozsahu znárodnenia z 03.01.1955 vložilo vlastnícke právo na Československý štát - Makyta odevný závod, n.p. v Púchove.

10. Z dedičského rozhodnutia bývalého Štátneho notárstva Žilina č. k. D 1140/63-10 zo dňa 10.06.1964 po A. O. vyplýva, že poľnohospodársky podnik pozostávajúci z domu č. d. XXXX a 2 ha 20 árov poľnohospodárskej pôdy v úžitku ŠM preberá do vlastníctva manželka poručiteľa J. O.. Tento v uznesení nebol bližšie špecifikovaný.

11. Identifikácia obstaraná správnym orgánom zo dňa 01.10.2010 ani 09.12.2015 neobsahovala identifikáciu vyššie uvedených PK parciel s komasovaným stavom. Správny súd z iných listinných dôkazov zistil, že PK p. č. 2061 a 2062 zodpovedajú častiam komasovaných parciel 5055, 5056 a 5099. Z odôvodnenia rozsudku OS Žilina č.k. 7C/114/2002 zo dňa 19.02.2009, potvrdeného rozsudkom KS v Žiline č. k. 6Co/222/2009 zo dňa 16.12.2009, vyplýva, že pozemnoknižné parcely č. 2061 a 2062, k. ú. Ž. boli komasované a vedú sa kom. hárkú č. 0390 a 0649. V komasačnom hárkú č. 0390 je vedené vlastníctvo v prospech: A. O.; G. O., N.. Ď.; R. O.; K. O.; J. O. G. H. O.. Pri parc. č. 5055 - roľa o výmere 5324 m² je uvedená poznámka, že prevedené na LV č. XXXX, XXXX, XXX, XXXX, XXX v celosti pre nových vlastníkov a pri parc. č. 5056 - lúka o výmere 2439 m² - poznámka, že prevedené na LV č. XXXX v celosti pre K. N., N.. O..

12. V komasačnom hárkú č. 0649 sú ako vlastníci uvedení S. F. a manželka M., N.. R. - parc. č. 5099, roľa o výmere 19251 m² - poznámka časť prevedená na LV č. XXX, zbytok stav neidentický.

13. Z toho istého rozsudku okresného súdu bolo zistené, pri komasačnom hárkú č. 0390 je doplnená poznámka, že parc. č. 5055 - roľa o výmere 5324 m² zodpovedá novovytvoreným parcelám, a to: parc. č. 5059/14 orná pôda vedená na LV č. XXXX v prospech K. N., parc. č. 5059/15 orná pôda vedená na LV č. XXXX v prospech G. F., parc. č. 5059/16 orná pôda vedená na LV č. XXX v prospech J. D., parc. č. 5059/17 orná pôda vedená na LV č. XXXX v prospech R. O., parc. č. 5059/2 zastavaná plocha a parc. č. 5083/2 zastavaná plocha, obe vedené na LV č. XXX v prospech Žilinskej univerzity v Žiline. Parc. č. 5056 - lúka o výmere 2439 m² zodpovedá novovytvorenej parc.č. 5059/18 - orná pôda vedená na LV č. XXXX v prospech K. N.. V komasačnom hárkú č. 0649 je doplnená poznámka, že parc. č. 5099 - roľa o výmere 19251 m² je totožná s parcelami: parc. č. 5083/1 - TTP o výmere 12819 m² - PD Rosina a parc. č. 5083/2 - zastavaná plocha o výmere 6432 m² - Žilinská univerzita v Žilina na LV č. XXX.

14. Okresný súd ďalej konštatoval, že Správa katastra Žilina listom zo dňa 02.04.2007 (č. l. 131) sa vyjadrila, že v kat. území Ž. bola vykonaná všeobecná komasácia v rokoch 1946 až 1948 v obvodoch č. I až VII. Správa katastra Žilina na základe rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne č. NcIII - 45/24/743 zo dňa 30.11.1948 o autentifikácii komasácie používa ako platný stav na území komasovaných obvodoch platný katastrálny operát stav komasačný. Po právoplatnosti uznesenia o

autentifikácii nového stavu súd zaslal rozdeľovacie operáty aj pozemkovej knihe za účelom jej prepracovania. PK parc. č. 2063 bola zapísaná vo vl. č. 98, PK parc. č. 2061 vo vl. č. 976, obe boli komasované do II. komasovaného obvodu do komasačných hárkov 0390 a 0649. Komasovaná parc. č. 5055 a 5056 je z komasačného háрку č. 0390 a do tohto bola vykomasovaná aj PK parc. č. 2062, ktorá taktiež spadá do parcely 5055 a 5056.

15. Rozhodnutím o vyvlastnení č. Výst.: 3507/1966-334 zo dňa 3.7.1967 boli pod bodom 7/ vyvlastnené pozemnoknižné parcely zapísané vo vl. č. 976 a 85, r.č. 1, m.č. 2061, 2062 rovnajúce sa kat. parc. č. 5055 a 5056, roľa Veľké Diely o výmere 5324 m² a lúka o výmere 2139 m². Vyvlastnila sa celá roľa aj celá lúka o výmere 7763 m². Vyvlastnenie sa týkalo vlastníkov K.E. N., N.. O., R. O., G. O., N.. Ď. G. J. O. v nevyznačených podieloch. V úvode rozhodnutia sa konštatuje, že vyvlastnené pozemky majú slúžiť na prevedenie výstavby areálu Vysokej školy dopravnej v Žiline. Rozhodnutím o náhrade č. Výst. 3403/1967-334 z 09.02.1968 bola priznaná náhrada v náhradnom pozemku podľa § 16 vyhl. č. 73/1964 Zb. pod bodom 6 písm. b) K. N., N.. O., R. O., G. O., N.. Ď. G. J. O. za KN parc. č. 5055 a 5056 v celkovej výmere 7763 m².

16. Súd sa v prvom rade opätovne zaoberal základnou námietkou odvolateľiek, že podľa ich názoru mal byť podiel A. O. na odňatej katastrálnej parcele č. 5055 kat. úz. Ž. v 1/2, a nie v 1/6 ako to v rozhodnutí uviedol odporca.

17. Správny súd konštatoval, že v katastrálnom území Ž. bola vykonaná všeobecná komasácia v rokoch 1946 až 1948 v obvodoch č. I až VII. Na základe rozhodnutia Krajského súdu Trenčín č. NcIII - 45/24/743 z 30.11.1948 o autentifikácii komasácie sa používa ako platný stav na území komasovaných obvodov platný katastrálny operát stav komasačný. Jednalo sa o tzv. nezapísanú komasáciu, keď v priložených pozemnoknižných vložkách nebol tento komasovaný stav zapísaný. Vyvlastnené pozemky - komasované parcely 5055 a 5056 boli vykomasované do II. komasovaného obvodu a do komasačného háрку 0390.

18. V roku 1967 došlo pri vyvlastňovacom konaní k vyvlastneniu týchto nehnuteľností, ktoré boli označené ako PK p. č. 2061 a 2062 totožné s katastrálnymi parcelami 5055 a 5056. Podľa komasačného háрку 0390 podielovými spoluvlastníkmi týchto komasačných parciel boli okrem účastníkov vyvlastňovacieho konania G. O., N.. Ď., R. O., K. O. (N.) G. J. O. G. A. O. G. H. O. všetci bez uvedenia podielov, preto pokiaľ došlo len k vyvlastneniu podielov účastníkov vyvlastňovacieho konania, k vyvlastneniu podielov spoluvlastníkov, ktorí neboli jeho účastníkmi, nemohlo dôjsť. Správne preto správny orgán konštatoval, že v danom prípade došlo k prevzatiu nehnuteľností bez právneho dôvodu.

19. Čo sa týka samotnej veľkosti jednotlivých podielov, z výpisu kom. háрку 0390 jednoznačne vyplýva, že ako spoluvlastník je v ňom uvedený aj A. O.. Do tohto háрку patria aj komasované parcely 5055 a 5056. Z pozemkových vložiek č. 976 a 85 je tiež zrejmé, že A. O. svoj podiel na PK p. č. 2061 a 2062 v roku 1946 predal manželom F. v celosti t.j. celé 2/4. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ bol A. O. aj po tomto predaji, uskutočnenom pod komasáciou, vedený v kom. háрку 0390 ako spoluvlastník, komasované parcely 5055 a 5056 nemohli byť vytvorené len z PK parciel p. č. 2061 a 2062 (pretože v nich A. O. nebol spoluvlastníkom), ale aj z iných PK parciel, v ktorých bol spoluvlastníkom. Naopak, jeho podiely predané manželom F. boli vykomasované do komasovanej p. č. 5099 v kom. háрку 0649.

20. Pokiaľ ku komasácii došlo v rokoch 1946 až 1948 a týkala sa PK parciel 2061 a 2062 (ktoré boli vo vyvlastňovacom rozhodnutí stotožnené s komasovanými parcelami 5055 a 5056), jednoznačne sa pri určovaní výšky spoluvlastníckych podielov vychádzalo z tej výšky, ktorá bola uvedená v pozemkovej knihe tesne pred začatím komasácie. V pozemnoknižnej vložke č. 976 sa PK p. č. 2061 už nevedla v prospech A. O. v 1/2, pretože túto pod B 25 vložil v prospech S. F.F. G. M. F., N.. R.. Rovnako v pozemnoknižnej vložke č. 85, kde sa viedla parcela č. 2062 už nebol A. O. zapísaný v 1/2, pretože pod B 8 vložil vlastnícke právo v prospech S. F. G. M. F., N.. R.. Pokiaľ však A. O. figuruje v komasačnom háрку č. 0390 ako vlastník, a to na základe autentifikovanej komasácie z roku 1948, a to v práve vo vzťahu ku komasovaným parcelám 5055 a 5056, je potrebné konštatovať, že jeho podiel už

nie je možné odvodzovať zo zápisu jeho vlastníckeho práva v pozemkovej knihe k vyššie uvedeným PK parcelám. Ak komasačný hárok nemal uvedené spoluvlastnícke podiely vo vzťahu k jednotlivým spoluvlastníkom, potom je potrebné konštatovať v súlade s názorom správneho orgánu, že jednotlivé spoluvlastnícke podiely sú rovnaké.

21. Súd ako nedôvodnú vyhodnotil odvoláciu námietku, že A. O. bol v komasačných výpisoch evidovaný v podiele 1/2. Naopak, vo výpise z komasačného hárku č. 0390 nebol uvedený jeho konkrétny podiel. Ani námietka, že vyvlastňovacie náhrady mu boli vyplácané v 1/2 je nedôvodná. V čase vyvlastňovacieho rozhodnutia A. O. už nežil, preto mu nemohlo byť nič vyplatené. Jeho právna nástupkyňa J. O. nebola účastníčkou vyvlastňovacieho konania a preto ani jej nebola náhrada vyplatená. Samotný reštitučný dôvod nebol vyvlastnenie, ale prevzatie bez právneho dôvodu. Nie ani dôvodné poukazovať na § 4a zákona o pôde, keď v danom prípade bol nárok oprávnenej osoby J. O. vrátane podielu preukázaný dostatočným spôsobom, pričom aplikácia tohto ustanovenia nie je na mieste vtedy, keď zhromaždené dôkazy preukazujú určitú skutočnosť, ktorá však nie je podľa očakávaní účastníkov správneho konania.

22. Správny súd k bodom, ktoré mu vytkol odvolací súd, uviedol nasledovné:

23. Čo sa týka skutočnosti, že podľa rozhodnutia o vyvlastnení z 03.07.1967 nebol A. O. v ňom uvedený ako vlastník, správny súd uviedol, že správne orgány rozhodujúce o vyvlastnení nevychádzali z autentifikovanej komasácie a z komasačného hárku č. 0390, na ktorom sa spoluvlastník A. O. nachádzal, ale opomenuli jeho a aj ďalšieho na tomto hárku uvedeného spoluvlastníka H. O. T. A.. Uvedené nemá žiaden vplyv na posúdenie veci, pretože správny orgán samotné vyvlastňovacie rozhodnutie neposúdil ako titul odňatia vlastníctva právnych nástupcov A. O., ale týmto titulom bolo prevzatie bez právneho dôvodu, a to práve z dôvodu, že A. O. ako spoluvlastník nebol vo vyvlastňovacom rozhodnutí zahrnutý.

24. Čo sa týka zápisu v pozemknoknižných vložkách č. 85 a 976 o prevode vlastníckeho práva A. O. na manželov S. G. M. F., správny súd konštatoval, že uvedený prevod preukazuje, že A. O. v PK parcelách 2061 a 2062 nezostal ich spoluvlastníkom.

25. Čo sa týka dôkazu - zmluvy o kúpe a deľbe zo dňa 14.10.1955, správny súd vo svetle vyššie uvedených úvah nepovažoval zmluvu ani prehlásenie k tejto zmluve zo dňa 03.10.1955 za relevantné vo vzťahu k podielu H. O. T. A. v 1/6, teda ani k preukázaniu inej výšky spoluvlastníckeho podielu A. O.. Účastníci tejto zmluvy uvádzajú, že novovykrojené komasačné parcely (okrem iného aj p. č. 5055 a 5056) sú vedené v hárku 0390 a ako majitelia sú v ňom uvedení vďovec A. O., T. G. O., N. Ď., R. Ď., Y..., K. O., Y..., J. O., Y.. G. H. O. T. A. bez označenia spoluvlastníckych podielov. Vo vzťahu k H. O. T. A. účastníci zmluvy prehlásili, že bol nedopatrením pojatý pri komasácii, ako spoluvlastník má podiel len na nehnuteľnostiach zapísaných v zápisnici č. 1607 Podháj a 1282 Svinské Pažite - Hliny. Správny súd uviedol, že hoci by sa i toto tvrdenie zakladalo na pravde a H. O. skutočne vlastnil len podiely na týchto nehnuteľnostiach, vzhľadom na to, že komasácia bola autentifikovaná, je teda právne záväzná a je potrebné z nej vychádzať i v prípade označenia H. O. ako spoluvlastníka.

26. Čo sa týka všeobecnej komasácie v katastrálnom území Ž. obvody I až VII, správny súd konštatoval, že výsledky autentifikovanej komasácie sú záväzné, hoci išlo o nezapísanú komasáciu, za ktorú možno považovať stav, keď sa komasačné konanie síce skončilo vydaním právoplatného uznesenia o autentifikácii nového stavu, ale následne nedošlo k prepracovaniu pozemkovej knihy. V takom prípade pri určovaní vlastníckeho práva k pozemkom dotknutých v minulosti komasáciou nestačí vychádzať len z údajov pozemkovej knihy, ale treba skúmať, či sa toto uznesenie stalo titulom pre nadobudnutie vlastníctva iným vlastníkom, než tým, ktorý predmetný pozemok vlastnil pred vykonanou komasáciou. Rozhodujúce je, že vlastníctvo a držba k novým pozemkom sa nadobúda na základe súdneho rozsudku a exekučného odovzdania pozemkov. V danom prípade podľa komasačného hárku č. 0390 boli ako spoluvlastníci zapísaní okrem iného aj A. O., avšak bez podielov. Správny súd preto skúmal, či dôkazmi zaobstaranými v administratívnom spise možno dôjsť k preukázaniu konkrétneho spoluvlastníckeho podielu tohto spoluvlastníka tak, ako to tvrdili

navrhovateľky. Ako bolo uvedené vyššie v odôvodnení, správny súd vykonaným dokazovaním zistil, že zo zápisov v pozemkovej knihe nie je možné vychádzať, preto je potrebné vychádzať zo zápisu v kom. hárku t. j. z rovnakých podielov pre všetkých tam uvedených spoluvlastníkov.

27. Správny súd sa tiež vysporiadal s rozsudkom Okresného súdu Žilina č. k. 7C/114/2002-278 zo dňa 19. februára 2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co/222/2009 zo dňa 16. decembra 2009. Jednalo sa o žalobu o určenie vlastníckeho práva k pozemkom, ktoré boli vytvorené z KN parciel 5055 a 5056, pričom žalobcom bola Žilinská univerzita. Prvostupňový súd žalobu zamietol z toho dôvodu, že hoci sa navrhovateľ domáhal určenia výlučného vlastníctva k nehnuteľnostiam na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia z 03.07.1967, účastníkmi tohto vyvlastňovacieho konania neboli A. O. G. H. O., a preto nemohlo dôjsť k vyvlastneniu ich podielov na sporných nehnuteľnostiach a nebolo možno vyhovieť návrhu na určenie výlučného vlastníctva k nehnuteľnostiam práve preto, že v časti nehnuteľnosti k vyvlastneniu nedošlo. Podľa názoru správneho súdu uvedený právny názor je v súlade s právnym názorom správneho orgánu, že vo vzťahu k A. O. nedošlo k odňatiu vlastníckeho práva vyvlastnením, ale odňatím bez právneho dôvodu. Pokiaľ prvostupňový súd uviedol, že v komasačnom hárku č. 0390 sú ako podieloví spoluvlastníci vedení A. O., G. O., R. O., K. O., J. O. G. H. O. bez uvedenia podielov, a preto v zmysle § 137 ods. 2 Občianskeho zákonníka ich podiely sú rovnaké, správny súd konštatuje, že túto predbežnú otázku civilný súd vyriešil rovnako správny súd v danej veci. Odvolací súd k podielu A.Z. O. na komasovaných parcelách 5055 a 5056 uviedol, že „zo skutočnosti, že A. O. odpredal v roku 1946 spoluvlastnícky podiel (1/2) z pozemnoknižných parciel 2061 a 2062 manželom F., nemožno vyvodiť záver, že A. O. nebol spoluvlastníkom komasačných parciel 5055 a 5056, ktoré boli predmetom vyvlastnenia v roku 1967. V tejto súvislosti treba poznamenať, že A. O. odpredal manželom F. podiel z pozemnoknižných parciel 2061 a 2062 v období pred komasáciou, a to čo odpredal, bolo komasované v prospech manželov F.. Nasvedčuje tomu aj identifikácia parciel, z ktorej vyplýva, že do komasačného hárku 0649 vo vlastníctve manželov F. boli komasované aj pozemnoknižné parcely 2061 a 2062.“ Názory odvolacieho súdu sú plne v súlade s právnym názorom správneho súdu, ktorý taktiež konštatoval, že A. O. odpredal manželom F. svoj podiel na pozemnoknižných parcelách 2061 a 2062, ktorý bol následne komasovaný pre manželov F.Ý. v komasačnom hárku 0649 ako komasovaná p.č. 5099 a zvyšná časť týchto parciel (už bez jeho spoluvlastníckeho podielu) bola komasovaná ako súčasť komasovaných parciel 5055 a 5056.

28. Poslednú skutočnosť, ktorú mal objasniť správny súd v zmysle zrušujúceho uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, bola možnosť aplikácie § 21 zákona o pôde. Navrhovateľky v odvolaní uviedli, že v zmysle tohto ustanovenia nie je možné prepočítavať podiely príslušnej oprávnenej osoby, ak je takýchto osôb viac a ak nárok na vydanie uplatnia len niektoré. Správny súd považoval túto námietku za nedôvodnú. Účelom zákona o pôde ako jedného z reštitučných zákonov bola náprava pochybení či nezákonností, ku ktorým došlo v stanovenom rozhodnom období vo vzťahu k odňatiu pôdy či iným nehnuteľnostiam konkretizovaných v § 1 zákona o pôde. Postupom, ktorého sa domáhajú navrhovateľky v odvolaní voči napadnutému rozhodnutiu, totiž aby im boli vydané aj tie podiely, ktoré pôvodne nepatrili oprávnenej osobe J. O., manželke A. O., ktoré iné oprávnené osoby nepožiadali, by jednoznačne došlo k ďalším krivdám, a to vo vzťahu k týmto osobám. Účelom § 21 zákona o pôde nebolo to, aby sa priznávalo vlastníctvo k nehnuteľnostiam nad rámec rozsahu pôvodného vlastníctva. Terminus technicus uvedený v § 21, a to „vydanie vecí“ znamená vydanie vecí v tom konkrétnom spoluvlastníckom podiele, ktorý vlastnil pôvodný spoluvlastník. Ak teda osoby uvedené v § 4 ods. 2 zákona o pôde len niektoré uplatnia svoj reštitučný nárok po pôvodnom vlastníčkovi uvedenom v § 4 ods. 1, týmto osobám sa prizná celý spoluvlastnícky podiel pôvodného spoluvlastníka a nielen časť, ktorá by im inak patrila pri zachovaní pomeru jednotlivých osôb, keby si nárok uplatnili všetky takéto osoby. Neznamená to, že majú nárok na vydanie aj tých spoluvlastníckych podielov, ktoré pôvodný spoluvlastník nehnuteľnosti vôbec nevlastnil. Naviac, podmienkou postupu podľa tohto ustanovenia je, že ide o niektorú z oprávnených osôb v zmysle § 4 zákona o pôde, ktorá si pomerne neuplatnila svoj reštitučný nárok po pôvodnom vlastníčkovi. Navrhovateľky nie sú oprávnenými osobami, ale právnymi nástupcami po oprávnenej osobe J. O., ktorej patrila spoluvlastnícky podiel len v 1/6. V danom prípade teda nemôže byť právnym

nástupkyniam po oprávnenej osobe J. O. priznané viac, ako podiel prináležiaci oprávnenej osobe, t. j. 1/6.

29. Vzhľadom na to, že správny orgán správne posúdil výšku spoluvlastníckeho podielu právneho predchodcu A. O. oprávnenej osoby J. O. a nebol dôvod na aplikáciu § 21 zákona o pôde, správny súd napadnuté rozhodnutie podľa § 250g ods. 3 O.s.p. ako vecne správne potvrdil.

30. O náhrade trov konania bolo rozhodnuté podľa § 250k ods. 1 veta prvá O.s.p. a contrario. Navrhovateľky nemali v konaní úspech, preto im nepatrí právo na náhradu trov konania a súd im náhradu nepriznal. Odporca rovnako ako účastníci konania v tomto type súdneho konania nemajú právo na náhradu trov konania.

III.

Odvolanie navrhovateľiek a vyjadrenie odporcu

31. Navrhovateľky v odvolaní žiadali rozsudok správneho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Považovali ho za nesprávny a nedôvodný, pokiaľ ide o ustálenie podielu A. O., z nasledovných dôvodov:

a. Základom pre komasáciu bol pôvodný pozemnoknižný stav, pre nárok príslušného vlastníka sa vychádzalo z veľkosti podielov, resp. výmery príslušného vlastníka podľa pozemkovej knihy;

b. Pre určenie podielu A. O. je potrebné vychádzať z pozemnoknižných zápisov, resp. iných dokladov, preukazujúcich nadobudnutie vlastníctva, konkrétne:

i. Kúpna zmluva č. d. 511/31 (kúpa od H. T.) uvádza podiel pre A. O. 1/2;

ii. Kúpna zmluva č. d. 2110/31 (kúpa od J.Á. T.) uvádza podiel pre A. O. 1/2;

iii. V pozemnoknižnej vložke č. 1503 kat. úz. Ž. je zapísaný A. O. v podiele 1/2;

iv. Výpis z komasačného hárku 0618 kat. úz. Ž. uvádza podiel A. O. 1/2;

v. Výkaz výmer ku geom. plánu č. 05-13-55-920-030-716 z 20.3.1955 popis pôvodného stavu pkn. parc. 1804 vo vl. 1503 uvádza podiel A. O. 1/2;

vi. Prehlásenie z 30.9.1955 je prehlásením vlastníkov o tom, že A. O. bol spoluvlastníkom v podiele 1/1 (zrejme chceli odvolateľky uviesť 1/2, pozn. odvolacieho súdu);

vii. Vyvlastňovacie rozhodnutia (ÚPaA 1375/1976-479, ÚP 1852/C-7158/79-537) uvádzajú A. O., resp. jeho D. J.N. O. v podiele 1/2;

viii. Rozhodnutia správneho orgánu pri reštitúcii komasovaných katastrálnych parciel 4326, 4327, 4538 kat. úz. Ž. odkazujú na kúpnu zmluvu č. d. 1 55/1956, pri ktorej sa vychádzalo aj z prehlásenia z 3.10.1955, uvádzajú podiel A. O. 1/2;

ix. V pozemnoknižných výpisoch vl. č. 85 a vl. č. 976 bol A. O. vedený v podiele 1/2, takto uzatváral aj kúpnu zmluvu na manželov F. v roku 1946 (takýto stav konštatoval aj Krajský súd v Žiline rozsudkom 6Co/222/2009);

x. Rozsudok správneho súdu 22Sp/37/2016 judikoval, že jednotlivé listiny nepriamo preukazujú podiel A. O. 1/2.

c. Stotožňujú sa s argumentáciou, ktorú uviedol správny súd v rozsudku 22Sp/37/2016, zo zrušujúceho rozhodnutia Najvyššieho súdu nevyplývajú také dôkazy, ktoré by vyvrátili tieto závery správneho súdu;

d. Poukazujú na nález Ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 346/09, ktorý požaduje posudzovať tvrdenia žiadateľov o reštitúcie zhovievavo a vzhľadom na dôkaznú núdzu brať do úvahy aj nepriame dôkazy.

32. Nesúhlasili ani s výkladom, ktorý správny súd zaujal k § 21 zákona o pôde. Tvrdia, že toto ustanovenie výslovne stanovuje, že ak je oprávnených osôb viac a nárok na vydanie veci uplatnia len niektoré z nich, vydá sa im vec celá. Poukazujú na iné ustanovenia zákona o pôde, kde je výslovne uvádzaný rozdiel medzi pojmom „vec“ a „podiel“ (§ 4, § 6, § 12, § 13 tohto zákona).

33. Vo vyjadrení k odvolaniu odporca navrhol rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. K uvádzaným dokumentom sa vyjadril nasledovne:

- a. V k.ú. Ž. bola vykonaná všeobecná komasácia, ktorá bola autentifikovaná príslušným súdom, a preto vo vytvorených komasačných obvodoch platil stav komasačný, čím boli zrušené staré vlastnícke vzťahy podľa stavu pkn.;
- b. Podiely a osoby v komasačnom hárku 0618 nemajú žiadnu súvislosť s podielmi a osobami v komasačnom hárku 0390;
- c. Komasačný hárok 0390 nebol vytvorený len z parciel pkn. vložiek č. 1503, 987 a 96, na ktorých výšku podielov sa poukazuje v odvolaní, ale aj z ďalších parciel (napr. pkn. Vložiek č. 85 a 976), kde sa síce v odvolaní uvádza podiel A. O. 1 (zrejme má byť 1, pozn. odvolacieho súdu), ale tento podiel A. O. predal ešte v roku 1946 manželom F., reálne teda v čase komasácie nevlastnil v týchto pkn. vložkách žiaden podiel;
- d. A. O. mohol vystupovať ako spoluvlastník 1 (zrejme má byť 1/2, pozn. odvolacieho súdu) len ohľadne komasovaných parciel č. 4327 a 4326 uvádzaných v zmluve o kúpe a deľbe z roku 1955 a z prehlásenia k tejto zmluve. Toto však nie je možné aplikovať aj na ostatné parcely z komasačného hárku 0390;
- e. Čo sa týka vlastníckeho podielu A. O. uvádzaného v niektorých vyvlastňovacích rozhodnutiach, na základe ktorých boli vyvlastňované niektoré parcely z komasačného hárku 0390, tieto nemôžu preukazovať reálnu výšku jeho podielu, pretože vyvlastňujúci orgán vo väčšine prípadov vychádzal z už nejestvujúcich vlastníckych vzťahov. Ak by sme pripustili takýto prístup, potom by v zmysle vyvlastňovacieho rozhodnutia č. Výst.: 3507/1966-334 zo dňa 03.07.1967, týkajúceho sa komasovaných parciel č. 5055 a 5056, A. O. nemal žiaden podiel, keďže tam nebol uvedený ako spoluvlastník a preto by k parcele č. 5055, ktorá je predmetom sporu, nemal žiaden právny nárok;
- f. Čo sa týka zbytkov z niektorých parciel z komasačného hárku 0390, ktoré boli na listy vlastníctva zapisované na základe ROEP-u, k týmto bol A. O. zapísaný len ako spoluvlastník v podiele 1/6.

34. K výkladu § 21 zákona o pôde vo vzťahu k predmetu sporu odporca uviedol, že vo vzťahu k celému uplatnenému nároku, v ktorom bolo označených viacero parciel, si oprávnené osoby uplatnili nárok na podiely otca a manžela A. O. a o týchto bolo vo vzťahu k navrhovateľov rozhodované, aj keď je zo spisovej dokumentácie zrejmé, že oprávnených osôb po A. O. bolo viac. Navrhovatelia si vo vzťahu k ostatným spoluvlastníkom pozemkov z komasačného hárku neuplatňovali, preto im ani nárok k týmto podielom nevznikol.

IV.

Posúdenie odvolacím súdom

35. Dňa 1. januára 2021 nadobudla účinnosť novela Ústavy Slovenskej republiky, ústavný zákon č. 422/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, ktorou bol zriadený Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (čl. 143 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). K 1. augustu 2021 prevzal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší správny súd“) agendu správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v správnom súdnictve, vrátane prerokúvanej veci. V súlade s rozvrhom práce Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky na rok 2021 bola prejednávaná vec pridelená náhodným výberom na rozhodnutie senátu 3S a v odvolacom konaní je naďalej vedená pod pôvodnou spisovou značkou.

36. Najvyšší správny súd uvádza, že nakoľko odvolacie konanie bolo začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „SSP“), v súlade s ustanovením § 492 ods. 2 SSP, postupoval podľa zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších právnych predpisov. Najvyšší správny súd konajúci ako súd odvolací [§ 10 ods. 2 OSP] preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj jemu konanie predchádzajúce a dospel k nasledovným záverom.

37. Predmetom preskúmania v prejednávanej veci je rozhodnutie odporcu, ktorým priznal navrhovateľkám, ako právnym nástupcom po oprávnenej osobe J. O., právo na náhradu v zmysle § 11 ods. 2 zákona o pôde z titulu prevzatia bez právneho dôvodu (§ 6 ods. 1 písm. p) zákona o pôde), a to

každej v podiele 1/18 z časti komasovanej - katastrálnej parcely č. 5055 v kat. úz. Ž. roľa o výmere 599m².

38. Úlohou Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky bolo v medziach odvolania preskúmať napadnutý rozsudok krajského súdu, ktorým potvrdil uvedené rozhodnutie odporcu o priznaní práva na náhradu navrhovateľkám v podiele 1/18, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal s relevantnými námietkami navrhovateľiek a z taktu vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť napadnutého rozhodnutia odporcu, rešpektujúc pritom právny názor vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

39. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. v znení účinnom ku dňu 09.02.2016 (vydanie napadnutého rozhodnutia) oprávnenou osobou je štátny občan Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, ktorý má trvalý pobyt na jej území a ktorého pôda, budovy a stavby patriace k pôvodnej poľnohospodárskej usadlosti prešli na štát alebo na iné právnické osoby v dobe od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 spôsobom uvedeným v § 6 ods. 1.

40. Podľa § 4 ods. 2 cit. zákona, ak osoba, ktorej nehnuteľnosť prešla v dobe od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v prípadoch uvedených v § 6, zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v § 13 alebo ak bola pred uplynutím tejto lehoty vyhlásená za mŕtvu, sú oprávnenými osobami, pokiaľ sú štátnymi občanmi Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky a majú trvalý pobyt na jej území, fyzické osoby v tomto poradí:

- a) dedič zo závetu, ktorý bol predložený pri dedičskom konaní, ktorý nadobudol celé dedičstvo,
- b) dedič zo závetu, ktorý nadobudol vlastníctvo, ale iba v miere zodpovedajúcej jeho dedičskému podielu; to neplatí, ak dedičovi podľa závetu pripadli len jednotlivé veci alebo práva; ak bol dedič závetom ustanovený len k určitej časti nehnuteľnosti, na ktorú sa vzťahuje povinnosť vydania, je oprávnený iba k tejto časti nehnuteľnosti,
- c) deti a manžel osoby uvedenej v odseku 1, všetci rovným dielom; ak dieťa zomrelo pred uplynutím lehoty uvedenej v § 13, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti, a ak niektoré z nich zomrelo, jeho deti,
- d) rodičia osoby uvedenej v odseku 1,
- e) súrodenci osoby uvedenej v odseku 1, a ak niektorý z nich zomrel, sú na jeho mieste oprávnenými jeho deti.

41. Podľa § 13 ods. 1 veta prvá cit. zákona právo na vydanie nehnuteľnosti podľa § 6 môže oprávnená osoba uplatniť do 31. decembra 1992.

42. Podľa § 21 cit. zákona, ak oprávnených osôb je viac a nárok na vydanie veci uplatnia len niektoré z nich, vydá sa im vec celá.

43. Podstatou odvolacích námietok v konaní pred správnym súdom, ako aj v konaní pre odvolacím súdom, bola požiadavka na zohľadnenie dokumentov, ktoré predkladali navrhovateľky, a ktoré podľa ich názoru mali svedčiť o veľkosti podielu A. O., poručiteľa oprávnenej osoby J. O., v 1/2, a nie v 1/6, ako ustálil správny orgán.

44. Správny orgán po tom, ako zistil, že náhrada za vyvlastnenie bola priznaná len štyrom pôvodným vlastníkom, medzi ktorými nebol A. O., keďže orgán rozhodujúci o vyvlastnení zrejme vychádzal z údajov v PK vložkách č. 976 a 85, aj keď už reálne platil stav komasačný, voči A. O. ani voči jeho právnej nástupkyňi J. O. nebolo vedené ani vyvlastňovacie konanie, dospel k záveru, že v tomto prípade došlo k prevzatiu nehnuteľnosti bez právneho dôvodu v zmysle § 6 ods. 1 písm. p) zákona o pôde.

45. Základom záveru správneho orgánu bola skutočnosť, že v katastrálnom území Ž. bola vykonaná všeobecná komasácia v rokoch 1946 až 1948 v obvodoch č. I až VII. a na základe rozhodnutia Krajského súdu Trenčín č. NcIII - 45/24/743 z 30.11.1948 o autentifikácii komasácie sa používa ako platný stav na území komasovaných obvodov platný katastrálny operát stav komasačný. Vo

vytvorených komasačných obvodoch preto už platil stav komasačný, čím boli zrušené staré vlastnícke vzťahy podľa stavu pkn.

46. Na základe uvedeného preto vychádzal z údajov na komasačnom hárku 0390, kde boli uvedení šiesti spoluvlastníci, vrátane A. O., a keďže ich podiely neboli na tomto hárku vymedzené, vychádzal z toho, že sú rovnaké, t. j. podiel A. O. je 1/6 (§ 137 Občianskeho zákonníka).

47. Odvolací súd sa s touto argumentáciou stotožňuje. Nie je sporné, že na základe rozhodnutia Krajského súdu Trenčín č. NcIII - 45/24/743 z 30.11.1948 o autentifikácii komasácie sa používa ako platný stav na území komasovaných obvodov platný katastrálny operátav stav komasačný. Vlastníctvo a držba k novým pozemkom sa nadobúda na základe súdneho rozsudku alebo exekučného odovzdania pozemkov. Toto nadobudnutie pozemkov sa pokladá za pôvodné (originárne) nadobudnutie pozemkov. Staré vlastnícke vzťahy evidované v pkn. vložkách stratili záväznú platnosť.

48. Odvolateľky v podstate nespochybňujú, že pri určení spoluvlastníctva A. O. treba vychádzať z komasačného hárku 0390. Nesúhlasia len so záverom, že pri určení jeho spoluvlastníckeho podielu mal správny orgán vychádzať z predpokladu, že ak nie sú spoluvlastnícke podiely určené, platí, že sú rovnaké (§ 137 Občianskeho zákonníka), a za týmto účelom poukazujú na dokumenty uvádzané v odvolaní.

49. Odvolací súd konštatuje, že v predmetnej veci bolo reštitučným titulom nadobudnutie bez právneho dôvodu podľa § 6 ods. 1 písm. p) zákona o pôde, keďže ako bolo vysvetlené v rozhodnutí odporcu (časť I. tohto rozsudku), A. O. a ani jeho právna nástupkyňa manželka J. O. neboli zaradení medzi spoluvlastníkov vyvlastňovaných pozemkov a nebolo voči nim vedené ani vyvlastňovacie konanie. Pri určení spoluvlastníckeho podielu A. O., ktorý bol opomenutý pri vyvlastňovacom konaní, vyhodnocoval správny orgán a tiež správny súd viaceré dokumenty, ktoré slúžili ako podklad pre ustálenie výšky jeho podielu. Správny orgán ani správny súd neodmietli brať do úvahy nepriame dôkazy a indicie, ktoré predkladali navrhovateľky. Hodnotili ich vo vzájomnej súvislosti a najmä z rozhodnutia správneho súdu (keďže správny orgán rozhodoval len v jednom stupni) je zrejmé, ako sa s nimi vysporiadali.

50. Odvolací súd nevníma v procese dokazovania ani vadu nedostatočne zisteného skutkového stavu, ani vadu rozpornosti dôkazov. Odvolací súd nevidí nezákonnosť, či nelogickosť ohľadne úvah odporcu a správneho súdu a z nich vyplývajúcich záverov, pričom zdôrazňuje, že v odvolaní navrhovateľky nepoukazovali na žiadne nové návrhy, či námietky, ktoré by nevzniesli v správnom konaní, resp. v konaní pred správnym súdom, a z ktorými by sa odporca alebo správny súd neboli vysporiadali. Z odôvodnenia rozhodnutia odporcu, ako aj z rozsudku správneho súdu je zrejmé, ako jednotlivé dôkazy hodnotili, prečo niektorým prisúdili väčšiu váhu a prečo niektoré vyhodnotili ako nie relevantné. Odvolací súd si je vedomý judikatúry Ústavného súdu SR, vrátane rozhodnutia, na ktoré poukazujú navrhovateľky, o potrebe citlivého prístupu k reštitučným konaniam, ktorých cieľom je odstránenie niektorých majetkových krívd z minulosti. Uvedenú požiadavku však treba naplňovať v každom jednom konaní s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a výsledky dokazovania.

51. V predmetnej veci nemožno vytknúť odporcovi ani správne mu súdu, že sa priklonili k nespochybniteľnému dôkazu - rozhodnutiu Krajského súdu Trenčín č. NcIII - 45/24/743 z 30.11.1948 o autentifikácii komasácie, ktorý predstavoval záväzné usporiadanie vlastníckych vzťahov a pokladá sa za pôvodné (originárne) nadobudnutie pozemkov tak, ako je ustanovené v komasačnom hárku 0390. Odvolací súd súčasne konštatuje, že odporca aj správny súd v odôvodnení svojich rozhodnutí vysvetlili, ako sa vysporiadali s dôkazmi a tvrdeniami predkladanými navrhovateľkami a prečo sa vzhľadom na to, že sa týkali iných nehnuteľností, pochádzali z čias pred komasáciou alebo sa nepotvrдили, priklonili k záveru o podiele pre A. O. v 1/6. Tento záver je súladný aj s rozhodnutiami civilných súdov o určení vlastníctva.

52. Odvolací súd dodáva, že správny súd plne rešpektoval aj právny názor Najvyššieho súdu SR vyslovený v zrušujúcom uznesení a dôsledne sa vysporiadal so všetkými požadovanými

skutočnosťami. Vzhľadom na uvedené odvolací súd považoval odvolacie námietky, týkajúce sa vyhodnotenia spoluvlastníckeho podielu A. O. za nedôvodné.

53. Pokiaľ ide odvolacie námietky k výkladu § 21 zákona o pôde, odvolací súd nespochybňuje výklad, ktorý zaujal a podrobne vysvetlil správny súd, keďže ho tak usmernil Najvyšší súd SR v zrušujúcom uznesení. Podstatné však je, že po objasnení relevantných skutočností v novom konaní pred správnym súdom výklad tohto ustanovenia nie je pre súdenú vec relevantný. Podstatou sporu totiž nebolo uplatnenie nároku po iných osobách, než bola J. O. ako dedička po A. O., ale stanovenie výšky spoluvlastníckeho podielu A. O. na nehnuteľnosti nadobudnutej bez právneho dôvodu.

V.
Záver

54. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd odvolací sa v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými i právnymi závermi krajského súdu, na ktoré s poukazom na § 219 ods. 2 O.s.p. v podrobnostiach odkazuje. Keďže odvolacie námietky navrhovateľiek neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku, odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 22Sp/37/2016-101 z 10. decembra 2019 podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil.

55. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c a § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že navrhovateľkám vzhľadom na neúspech v konaní náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odporcovi zákon priznanie trov neumožňuje a účastníci konania 1/ a 2/ si návrhu trov neuplatnili.

56. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu v pomere hlasov 3:0 [§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a sudcoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov].

P o u č e n i e :

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.